Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai 2021 m. rugsėjo 6 d., Nr. 21-160VK

DĖL TEISĖS AKTŲ, NUSTATANČIŲ PRIVALOMĄ NOTARINĮ PATVIRTINIMĄ, PERŽIŪROS

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK) apklausė savo narius, ar visi teisės aktuose nustatyti reikalavimai sandorius ir dokumentus tvirtinti notariškai yra reikalingi ir ar nėra kitų būdų užtikrinti jų teisėtumą. LVK teikia šiuos pastebėjimus ir siūlymus.

Nr.	Teisės akto pavadinimas	Straipsnis/punktas	Nuostata, nustatanti privalomą notarinį patvirtinimą	Teisinio reguliavimo tobulinimo pasiūlymai ir jų pagrindimas
1.	LR civilinis kodeksas	1.74 str. 1 d. 3 p.	1. Notarine forma turi būti sudaromi: ... 3) uždarųjų akcinių bendrovių akcijų pirkimo-pardavimo sutartys, kai parduodama 25 procentai ar daugiau uždarosios akcinės bendrovės akcijų arba akcijų pardavimo kaina yra didesnė kaip keturiolika tūkstančių penki šimtai eurų, išskyrus atvejus, kai uždarosios akcinės bendrovės akcininkų asmeninės vertybinių popierių sąskaitos perduotos tvarkyti juridiniam asmeniui, turinčiam teisę atidaryti ir tvarkyti finansinių priemonių asmenines sąskaitas, arba uždarosios akcinės bendrovės akcijos parduodamos sudarius valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančių akcijų privatizavimo sandorį; <...>	**Teisinio reguliavimo tobulinimo pasiūlymai** ~~3) uždarųjų akcinių bendrovių akcijų pirkimo-pardavimo sutartys, kai parduodama 25 procentai ar daugiau uždarosios akcinės bendrovės akcijų arba akcijų pardavimo kaina yra didesnė kaip keturiolika tūkstančių penki šimtai eurų, išskyrus atvejus, kai uždarosios akcinės bendrovės akcininkų asmeninės vertybinių popierių sąskaitos perduotos tvarkyti juridiniam asmeniui, turinčiam teisę atidaryti ir tvarkyti finansinių priemonių asmenines sąskaitas, arba uždarosios akcinės bendrovės akcijos parduodamos sudarius valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančių akcijų privatizavimo sandorį;~~ **Teisinių siūlymų pagrindimas** Siūlome panaikinti notarinį akcijų pirkimo–pardavimo sutarčių tvirtinimą. Notaro įtraukimu buvo siekiama išvengti fiktyvaus sandorių sudarymo, kadangi notaro funkcija – atlikti sandorio teisėtumo tikrinimą prieš sandorio sudarymą. Vis dėlto dabartinis reguliavimas nepasiekia prevencinių tikslų ir veikiau riboja sistemos efektyvumą. Praktikoje akcijų pirkimo–pardavimo sandoriai dažnai išskaidomi, kad būtų išvengta 25 proc. akcijų ar 14 500 EUR kainos ribos, nuo kurios notarinis tvirtinimas privalomas. Taip pat, siekiant pasinaudoti notarinio netikrinimo išimtimi, praktikoje pasirenkamas vertybinių popierių tvarkytojo akcijų tvirtinimo modelis. Kadangi nei vienu, nei kitu atveju notaras nedalyvauja tikrinant sandorį, vis tiek sudaromos prielaidos fiktyvių sandorių sudarymui, o sąžiningi akcijų įgijėjai yra

				priversti skirti papildomas sąnaudas notariniam tikrinimui arba pirkti vertybinių popierių tvarkytojų paslaugas. Akcijų pirkimas–pardavimas patenka į privatinių santykių sferą, kurioje kultivuojami dispozityvumo, sutarties laisvės principai. Notarai dažnai įsitraukia į pirkimo pardavimo sutarčių keitimą, taip ribodami šalių apsisprendimo laisvę. Todėl sudarant akcijų pirkimo pardavimo sandorius sąnaudas tenka skirstyti ne vien deryboms su kita šalimi, bet ir su notarais. Sudarant labiau komplikuotus akcijų pirkimo pardavimo sandorius, praktiškai neįmanoma gauti notaro patvirtinimo. Tokie sandoriai praktikoje paprastai tvirtinami tik vertybinių popierių tvarkytojo. Šis pasirinkimas reikalauja papildomų išlaidų, kadangi vertybinių popierių tvarkytojų rinka nėra konkurencinga. Taip pat tam tikri vertybinių popierių tvarkytojai sudarytus sandorius tvirtina formaliai, tad prevenciniai tikslai bet kuriuo atveju nėra pakankamai įgyvendinami. Todėl manome, kad 2014 m. įtvirtinti teisės akto pakeitimai neužkerta kelio fiktyvių sandorių sudarymui, taip pat lemia papildomus kaštus sandorio šalims, riboja sutarties laisvės principą ir lėtina vertybinių popierių apyvartą.
2.	LR civilinis kodeksas	1.74 str. 1 d. 1 p.	1. Notarine forma turi būti sudaromi: 1) daiktinių teisių į nekilnojamąjį daiktą perleidimo ir daiktinių teisių bei nekilnojamojo daikto suvaržymo sandoriai, išskyrus bankroto proceso metu sudaromus nekilnojamojo daikto perleidimo sandorius, jeigu šiame kodekse nenustatyta kitaip; <...>	**Teisinio reguliavimo tobulinimo pasiūlymai** 1. Notarine forma turi būti sudaromi: 1) daiktinių teisių į nekilnojamąjį daiktą perleidimaso ir daiktinių teisių bei nekilnojamojo daikto suvaržymo sandoriai, išskyrus bankroto proceso metu sudaromus nekilnojamojo daikto perleidimo sandorius, jeigu šiame kodekse nenustatyta kitaip. **Sutartims, kuriose įsipareigojama sudaryti šiame punkte nurodytus sandorius, notarinės formos reikalavimas netaikomas.** **Teisinių siūlymų pagrindimas** Siūlome notarinio tvirtinimo reikalavimą taikyti tik nekilnojamų daiktų priėmimo perleidimo aktui, siekiant, kad notaras atliktų tik formalią patikrą, susijusią su nekilnojamojo daikto nuosavybės suvaržymu. Manome, kad pirkimo–pardavimo sutarčių tikrinimas yra perteklinis reikalavimas. Notarų įsitraukimas į sutartinių nuostatų

				tikrinimą apsunkina nekilnojamųjų daiktų apyvartą, šalys yra priverstos skirti didesnius išteklius pakartotinoms deryboms. Be kita ko, dabartinis modelis riboja sutarties laisvės principą, kadangi notarai kartais reikalauja keisti sutarties nuostatas.
3.	LR civilinis kodeksas	6.469 str. 2 d.; 6.476 str. 1 d.	... 2. Nekilnojamojo daikto dovanojimo sutartis, taip pat dovanojimo sutartis, kurios suma didesnė kaip keturiolika tūkstančių penki šimtai eurų, turi būti notarinės formos. ... **6.476 straipsnis. Aukos (parama ar labdara)** 1. Auka laikomas turto ar turtinės teisės <u>dovanojimas</u> tam tikram naudingam tikslui. ...	Šiuo metu net ir juridiniai asmenys, teikiantys paramą, didesnę nei 14500 EUR, privalo sudaryti notarinį sandorį – toks reikalavimas yra perteklinis: juridinis asmuo teikia VMI deklaracijas apie per ataskaitinį laikotarpį suteiktą paramą/labdarą, todėl, esant poreikiui, valstybinės institucijos gali patikrinti tokius sandorius, ko pasekoje reikalauti notarinio tvirtinimo galima atsisakyti, nes tai sukuria papildomą biurokratinę ir finansinę našta.
4.	LR civilinis kodeksas	2.139 str. 2 d.	1. Įgaliojimą, kurį fizinis asmuo duoda korespondencijai (konkrečiai – siunčiamiems pinigams ir pašto siuntiniams) gauti, taip pat darbo užmokesčiui ir kitoms su darbo santykiais susijusioms išmokoms, pensijoms, pašalpoms, stipendijoms ar viešosioms ir administracinėms paslaugoms gauti, gali patvirtinti organizacija, kurioje fizinis asmuo dirba ar mokosi, daugiabučių namų savininkų bendrijos, kurios name gyvena fizinis asmuo, pirmininkas, seniūnijos, kuriai priskirtoje teritorijoje gyvena fizinis asmuo, seniūnas, esančio tolimajame plaukiojime jūrų laivo kapitonas. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyto įgaliojimo patvirtinti nereikia, jeigu jį informacinių technologijų priemonėmis sudarė fizinis asmuo ir davė jį įregistruodamas Įgaliojimų registre.	**Teisinio reguliavimo tobulinimo pasiūlymai** 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyto įgaliojimo patvirtinti nereikia, jeigu jį informacinių technologijų priemonėmis sudarė fizinis asmuo ~~ir davė jį įregistruodamas Įgaliojimų registre.~~ **Teisinių siūlymų pagrindimas** Siūlome atsisakyti registravimo Įgaliojimų registre reikalavimo. Manome, kad kvalifikuotas elektroninis parašas yra pakankamas, siekiant patikrinti pasirašiusio asmens tapatybę, todėl siūlomas modelis būtų efektyvesnis, palengvinantis prieinamumą prie viešųjų ar administracinių paslaugų teikimo su įgaliojimu.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinė direktorė Eglė Radišauskienė

Originalas nebus siunčiamas. Vilius Kriaučiūnas, el.p.: vilius@lvk.lt, tel. +370 5 212 1111